Štev. 34. V Ljubljani, 20. avgusta 1909. II. leto.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:
Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.
Rokopisov ne vračamo.
Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 8 K
pol leta . . . . . 4 „
četrt leta . . . . . 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . 12 „
„ „ „ trikrat . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 6 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:
Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Gradišče št. 2.
Poštna hranilnica št. 53.160.
Reklamacije so proste poštnine.

XXI. glavna skupščina „Zaveze“ v Mariboru.

Učiteljska zavest.

Še nikdar nismo s tako radovednostjo čakali skupščine naše „Zaveze“ kakor letos. Divja gonja klerikalcev proti učiteljstvu je v nekaterih zbujala sumnjo, da bo slabo vplivalo na udeležbo. Mi smo bili drugačnega mneuja in nismo se varali. Jačja od gonje klerikalcev je učiteljska zavest!

Prav je poudarjal pri banketu naš učiteljski filozof, vrli tovariš Avg. Požegar, da je „Zaveza“ v ognju sovražnih navalov izpričala svojo življensko moč in da je ne premaga nobena sila več. — Število članov „Zaveze“ je od lani naraslo za 194 zavednih tovarišev in tovarišic, kar je najboljši odgovor našim sovražnikom!

Mariborski Slovenci so storili vse, kar se da ob sedanjih razmerah storiti, da so bili skupščinarji slovesno in gostoljubno sprejeti in da jim je bilo bivanje v Mariboru kar najprijetnejše. Poseben sijaj je dala letošnji skupščini udeležba naših dragih slovanskih bratov Čehov, Poljakov in istrskih Hrvatov, ki so enodušno priznali zdravo našo učiteljsko zavest ter se divili vzornosti naših zborovanj. Pozdrave so nam poslali Hrvati iz Zagreba in Dalmacije, Srbi iz kraljevine in ruski učitelji, potujoč preko slovenskih pokrajin. Tako smo doživeli v Mariboru kulturno združenje vsega slovanskega učiteljstva in videli smo, kake odkrite simpatije uživa slovensko učiteljstvo med svojimi slovanskimi tovariši. To nam zbuja veselje, ponos, pogum in vztrajnost.

Udeležba je bila naravnost sijajna. Delegacijskega zborovanja se je udeležilo 120 delegatov in delegatinj, po delegaciji je bila pri koncertu dvorana natlačeno polna, na glavnem zborovanju pa smo našteli 600 udeležencev. Razpoloženje je bilo svečanostno, navdušenje je dvigala stanovska zavest. Naše vrste so se sklenile v nerazrušno falango. To je gola resnica, ki je ne izpremeni nobena potvara!

Razšli smo se ojačeni. Tako začenjamo 22. leto „Zaveze“ s ponosom in z vero v lepšo bodočnost!

Seja odbora „Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji“.

Delo v Mariboru se je začelo s sejo odbora „Zaveze slovanskega učiteljstva v Avstriji.“ Seja je trajala dne 14. t. m. od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer ter dne 15. t. m. od 8. do 10. ure zjutraj. Seje so se udeležili: Jos. Černý, učitelj v Pragi, starosta „Zveze čeških učit. društev“ in predsednik „Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji“; Stanislav Nowak, nadučitelj v Krakovem, predsednik „Poljske učit. zveze“ in podpredsednik „Zveze slov. učit. v A.“; Matija Hajný, učitelj v Jankovicih na Moravskem, kot tajnik „Zveze“; Adolf Šustr, nadučitelj v Bojanovem na Češkem, kot blagajnik „Zveze“; kot odborniki pa: Stanislav Palka, nadučitelj v Bohniji v Galiciji, Dragotin Přibil, c. kr. okrajni šolski nadzornik na otoku Krku, Engelbert Gangl iz Idrije; kot gost: Jos. Závada, nadučitelj v Dobroticah na Moravskem. Opravičila sta odsotnost Marinković in Gebanova. — Poročilo v sklepih in načrtih izide istočasno v vseh učiteljskih listih, ki so glasila v tej „Zvezi“ združenih organizacij. Poročamo danes toliko, da priredi „Zveza“ l. 1910. v Krakovem vseslovanski učiteljski shod (od 11. do 15. avgusta), l. 1911. pa v Ljubljani I. vseslovanski vseučiliški učiteljski kurz.

Seja upravnega odbora.

Ob pol 11. uri dopoldne se je zbral upravni odbor na sejo. Tajnikov namestnik je poročal o delovanju vodstva „Zaveze“. Določila in redigirala so se poročila za delegacijo. Določili so se tudi drugi predlogi, ki pridejo od upravnega odbora pred delegacijo.

Seja delegacije.

Predsednikov nagovor.

Predsednik tov. L. Jelenc otvori zborovanje ob 3. uri popoldne:

Slavna delegacija!

V imenu upravnega odbora Z. A. J. U. D., ki Vas je povabil na današnjo delegacijsko sejo, pozdravljam vse delegate in delegatinje najiskrenejše.

V enoindvajsetič se je zbrala Zavezina delegacija, odkar obstoji Zaveza, da sliši, poročila o delovanju upravnega odbora, oziroma vodstva Zaveze v minuli upravni dobi ter da dá navodila novovoljenemu odboru za nadaljno delovanje.

Glede delovanja pričakujemo od delegacije lojalne kritike in odkrite sodbe, ki se je ne bojimo, ker smo si v svesti, da smo storili po svojih skromnih močeh svojo dolžnost; storili vse, kar je v korist in ugled slovenskega učiteljstva, v prospeh in razvoj narodnega šolstva. (Tako je!)

Zaveza je središče naše organizacije, kjer naj se osredotočuje naše skupno delo in naše skupne zahteve, Zavezina društva, ki so razširjena po vsej mili slovenski zemlji — tudi korotanske tovariše dobimo prav kmalu v svojo sredo (Živio!) — so periferija, ki se neumorno trudi in skrbi za napredek in svoboden razvoj narodnega šolstva in za blaginjo učiteljstva v svojem okraju ter pazi z bistrim očesom, da se nam ne kratijo naše težko pridobljene pravice nikjer in od nikogar. Vez in posredovalnica med Zavezo in njenimi društvi je pa Zavezina delegacija. Po delegaciji dobiva Zaveza od svojih društev moč in veljavo, ki je ne stre nobena sila, pa naj tudi padajo žgoči udarci z bičem po njej. Saj smo vajeni boja, in brez boja ni zmage. (Res je!)

Da bode pa delovanje Zaveze še uspešnejše, še intenzivnejše, treba je najtesnejšega stika z Zavezinimi društvi. Zato bi moral vsak delegat, vsaka delegatinja priti k delegacijski seji z jasnim in določnim programom, s striktnimi navodili, ki jih je dobil od svojega društva, ki ga je poslalo tu sem. Tu je mesto, kjer dobi upravni odbor, oziroma vodstvo Zaveze jasen pogled v faktični položaj učiteljstva in narodnega šolstva širom naše domovine. Iz Vaših nasvetov in predlogov spozna skupne želje in zahteve in njegova naloga in dolžnost je, da jih oživotvori in izkuša uresničiti.

Ker živimo v jako resnih, svobodnemu učiteljstvu nevarnih časih, treba nam je vzajemnega, neumornega dela v Zavezi in v društvih.

Izreči sodbo o delovanju Zaveze ste Vi, častiti delegati in delegatinje, v to poklicani sodniki; sodbo o delovanju Zavezinih društev pa izrečem najlažje jaz, ker imam v roki podatke in skupen pregled o njihovem marljivem, semintja v resnici požrtvovalnem delu.

Vsa Zavezina društva so priredila od lanske glavne skupščine Zaveze, ki se je vršila prve dni septembra v Gorici, 129 zborovanj, pri katerih je bilo 136 predavanj in razprav. Poleg tega se je pri vsakem zborovanju posvetovalo in ukrepalo o raznih predlogih in nasvetih, prerešetovala so se šolska dnevna vprašanja in reševale interne zadeve. To je obilica duševnega dela, ki zasluži priznanje vsakega, ki nepristransko sodi ta trud. Pa še več! Vse tri liste, ki jih izdaja Zaveza, spisuje Zavezino učiteljstvo skoraj samo brez honorarja! Ni li to zgled nesebičnega delovanja? In sedaj pa pride neki starilen apostata ter nam očita v „Slovencu“ nedelavnost in nesposobnost za delo! (Škandal!) Kaj in koliko pa je storila toliko poveličevana Slomškarija? Pokažejo naj nam Slomškarji svoje delo v minuli upravni dobi in sram jih mora biti njihovega siromaštva in duševne lenobe. Kar se dela tiče, nam ne sežejo niti do gležnjev. (Resnično!)

Pa tudi v drugem pogledu so vršila Zavezina društva svojo lepo, vzvišeno nalogo. Zbirala so narodno napredno in svobodomiselno učiteljstvo pod svoje okrilje ter pazila s paznim očesom, da niso zašli posamezniki v klerikalni brlog, kjer se zamori v učitelju vsak svoboden pokret. Kako vestno so izpolnjevala društva svojo sveto dolžnost v tem pogledu, nam izpričuje dejstvo, da nam je le majhno število tovarišev ugrabila Slomškarija, četudi jo je podpirala z vso silo in z vsemi mogočnimi sredstvi klerikalna strahovlada na Kranjskem, in še ti zaslepljeni tovariši so največji koristolovci in značaji dvomljive vrednosti, ki v svoji nerazsodnosti drve nazaj v predpotopno dobo. Da je razmeroma le malo učiteljev in učiteljic zapustilo naše vrste, razvidimo iz statistike. Lansko leto je imela Zaveza 1747 pravih, 54 podpornih, 50 častnih članov, torej skupaj 1851; letos pa: 1962 pravih, 30 podpornih, 43 častnih, skupaj 2045 članov. Vsa čast zavednemu slovenskemu učiteljstvu, ki ne proda svojega prepričanja, ki ne izda narodnega šolstva v neomejeno klerikalno oblast za žlico klerikalne leče. (Odobravanje.)

Pri lanski delegacijski seji v Gorici sem priporočal, da naj bodo ona Zavezina društva, ki imajo sedež tam, kjer so učiteljišča, v neprestani zvezi in v tesnem stiku z učiteljiščniki, naj prirejajo z njimi sestanke in jih bodre za njihovo lepo, a težko zvanje ter podajajo navodila za poznejše življenje, ko stopijo mladi tovariši v svet. Priznati moram, da so tudi v tem pogledu vršila društva svojo dolžnost. Prosim le, da tega ne opuste tudi v prihodnje,

LISTEK.

Kako naj širi šola med narod smisel za snago?

Peter Medvešček.

(Dalje.)

4. Zadnja zapreka, ki jo navajam, a ne najmanjša, je pomanjkanje policijskega in stavbnega reda za naše občine. Naša dežela se odlikuje tudi s tem, da niti v 20. stoletju še nima policijskega in stavbnega obč. reda.

Vsakdo zida hišo in hlev, kjer in kakor hoče. Šele čez leto dni zapazi gospodar, da nima gnojnica in druga voda odtoka, da dvorišče postaja gnojišče.

Ves obč. policijsko-stavbeni red obsega te le določbe § 27. o. r.:

a) skrb za občinske ceste, pota, zelenišča, mostove, da se vzdrže v dobrem stanu, kakor tudi skrb za varno in lahko občenje po cestah;

b) policija zastran zdravja;

c) policija zastran zidanja in skrb, da se stavbna postava izpolnuje in pa pol. dovoljevanje, da se kaj zida.

To je vse, in to je malo več kot nič. Zaraditega so postavljene hiše po vaseh tako, kakor se je vsakemu zjubilo; zaraditega je premnogo zaprek glede snage po dvoriščih in še več po obč. poteh.

Vse sloni glede zdravstvene policije, t. j. zaprek glede snage, na ukazih pol. oblastev. Koliko lepih okrožnic razpošiljajo okr. glavarstva na županstvo vsako leto; kako ostro se veleva odstraniti vse zdravstvene zapreke, zapreke snagi posebno tedaj, kadar se je bati nalezljivih bolezni, ki imajo svoja gnezda baš v nesnagi.

Večinoma škoda za papir. Blamirajo se državna oblastva, ki uporabljajo vso ostrost proti županstvom — na papirju; blamirajo se tudi ona županstva, ki ubogajo glavarstva, da poskušajo izvrševati ukaze. Izvršitev ukazov pade v vodo, ker zadene ob nesmisel za snago med občinarji, ker nimamo zakona, ki bi uredil zdravstvene zadeve.

Župan, ki bi hotel postopati po dobljenih ukazih, doseže v najkrajšem času edino to, da postane po prihodnjih volitvah — bivši župan, ako se mu ne pripeti še kaj hujšega.

Pomanjkanje zakona, trmoglavost ljudstva in nesmisel za snago — vse to je krivo takemu dejanskemu položaju.

L. 1885. ob času kolere v naši deželi je deževalo najstrožjih ukazov na občine, da se morajo brezpogojno odstraniti vse zapreke k zdravju in snagi. Žal, da je ostalo večinoma vse pri starem. Le v nekaterih občinah se je moralo ugoditi ukazom vkljub vsemu zoperstavljanju občinarjev. V vsaki občini je moralo glavarstvo spraviti v zapor prvo in glavno zapreko — župana, šele potem se je zamoglo nadaljevati z drugimi zaprekami. Žal, da se ni postopalo povsod z enako energijo.

Dovolj o tem! (Konec.)

temveč naj se še z veliko večjo vnemo lotijo tega lepega in hvaležnega dela in vzgojili bomo tovariše, ki bodo naš ponos in ponos našega naroda, pravi njegovi učitelji. (Ploskanje.)

S tem sklepam ter otvarjam delegacijsko sejo.

Potem pozdravlja predsednik zastopnike češkega in poljskega učiteljstva, dr. Žerjava, dr. Pivka in nadzornika Schmoranzerja, ki jim priredi delelegacija burne ovacije.

Za pozdrav se je zahvalil v imenu Čehov tov. Jos. Černý ter je izvajal, da veže slovensko in češko ter vse slovansko učiteljstvo vzajemnost pri delu za kulturno in narodno osvoboditev slovanskih narodov. (Ploskanje.)

Imenom poljske zveze učiteljskih društev je govoril Stanislav Nowak in izvajal, da poljsko učiteljstvo, ki mora izvrševati pod tremi vladarji svojo vzvišeno nalogo med poljskim narodom, ve toliko bolj ceniti vzajemnost in skupnost narodno in stanovsko. Pozdravlja zatorej veliko in mogočno slovansko učiteljsko organizacijo, obenem pa vabi na kongres v Krakov. (Ploskanje.)

Legitimiranje delegatov.

Tajnikov namestnik A. Rapè prečita imena prijavljenih delegatov in delegatinj, ki se jih je udeležilo zborovanja 120. Samo eno okrajno učiteljsko društvo ni prijavilo nobenega delegata in ni poslalo nobenega poročila.

Persekucija kranjskega učiteljstva.

Tovariš E. Gangl se oglasi k besedi ter nujno predlaga:

Delegacija „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev", zbrana 15. avgusta 1909 v „Narodnem domu" v Mariboru

I.

najodločnejše protestuje proti persekuciji kranjskega učiteljstva. Tako ravnanje z učiteljstvom ni samo nasilno in protizakonito, ampak je tudi demoralizujoče, ker jemlje učiteljstvu ugled in veljavo pri mladini in ljudstvu ter mu provzroča moralno in materialno škodo.

II.

nasilno in iz same politiške strasti disciplineranim tovarišem izreka svoje najiskrenejše simpatije, občudujoč njih junaštvo, ki izvira samo iz čiste vesti in ki z njim prenašajo krute krivice;

III.

pozivlja učiteljstvo, naj s čistim svojim značajem ustvarja odpor vsaki korupciji, dokler se ob njem sama ne ubije;

IV.

pozivlja vse v to poklicane korporacije, naj na podlagi drž. šolskega zakona in državnega osnovnega zakona branijo učiteljstvo ter čuvajo moralni in materialni položaj. (Hrupno, dolgotrajno ploskanje.)

Tov. E. Gangl je utemeljeval svoj predlog z daljšim, z največjim odobravanjem sprejetim govorom. Navajal je posamezne slučaje, ki so izzvali med zborovalci vihar ogorčenja, ter zaključil svoje utemeljevanje z izjavo, da se vrši preganjanje kranjskega učiteljstva pod zaščito tiste oblasti in tistega faktorja, ki bi morala braniti in čuvati učiteljstvo — to sta deželni šolski svet in njega predsednik. (Ogorčenje.)

Predlog je bil sprejet enoglasno in z viharnim odobravanjem.

Učiteljski obrambni odsek.

Tov. Fr. Luznar nujno predlaga:

V „Zavezi" naj se osnuje učiteljski obrambni odsek, ki naj čuva materialne in moralne koristi svojih članov ter jim naj preskrblja gmotno in pravno pomoč.

V ta odsek naj se volijo tovariši: Gangl, Rapè, Likar in Luznar.

Razvila se je debata, ki so se je udeležili tovariši: Pulko, Petrič, Dimnik, Fr. Brinar, Strelec, Pesek, predsednik Jelenc in poročevalec. — Končno je bil predlog z odobravanjem sprejet.

Tajnikovo poročilo

o delovanju „Zaveze avstr. jugosl. učiteljskih društev" v upravnem letu 1908/9.

Sestavil „Zavezin" tajnik, nadučitelj Dragotin Česnik.

Poročal tov. Andrej Rapè:

Čestita delegacija!

Čast mi je poročati čestitim delegatinjam in delegatom „Zavezenih" društev o delovanju „Zavezinega" vodstva in upravnega odbora v dobi od zadnje glavne skupščine, ki se je tako lepo in veličastno vršila lansko leto v solnčni Gorici, do današnjega dne ko zboruje „Zaveza" tukaj v lepi zeleni Štajerski.

„Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev" šteje danes 35 društev. Ta društva imajo 43 častnih, 1962 pravih in 40 podpornih, torej skupaj 2045 članov.

Število „Zavezinih" članov se torej vzlic terorizmu in preganjanju, ki so ga uprizorili naši nasprotniki napram naprednemu učiteljstvu, ni zmanjšalo, temveč naraslo za 194 članov.

To konštatujemo z zadoščenjem in ponosom.

Onim našim zavednim tovarišem pa, ki so tako možato in neomajano stali in vztrajali v boju za svoje pravice, v plemenitem delu za pravi napredek slovenskega ljudstva, ki so trpeli kot žrtve svojega prepričanja in mišljenja, ki ni naprodaj za nobeno ceno in nikomur, naj velja naše soglasno, javno in odkrito priznanje in zagotovilo popolne solidarnosti vsega v naši „Zavezi" zdruzenega učiteljstva z njimi.

Nekaj jih je pa tudi, ki so zapustili naše vrste, ki so zatajili ona načela, ki morajo biti sveta vsakemu pravemu učitelju in prestopili v nasprotni tabor, da se z našimi nasprotniki bojujejo proti nam. Nič ne de; stvar je popolnoma naravna. Neznačajnih ljudi je bilo vedno in povsod, še celo med dvanajsterimi apostoli, ki jih je izbral sam Zveličar, in dobijo se tudi v našem stanu. Za takimi ne bomo žalovali, pač pa jih obžalujemo, a naši nasprotniki naj se jih tudi nikar preveč ne vesele; v prvi ugodni priliki se bodo zopet prelevili.

To so pač žalostne slike sedanje slovenske „socialne" dobe, ki so jo pri nas uvedli moderni zastopniki krščanske ljubezni.

Veselejša poročila pa nam prihajajo iz doslej tožnega Korotana. Tamkajšnje slovensko učiteljstvo se je jelo zadnji čas živahno gibati, in upati je, da se že v kratkem ustanovi koroško slovensko učiteljsko društvo, ki bo gotova največjega pomena za napredek slovenskega šolstva in učiteljstva in za probujo slovenskega ljudstva na Koroškem. Želimo torej koroškim vrlim tovarišem najboljega uspeha!

Vsa prej navedena društva so imela v pretekli upravni dobi 129 zborovanj. Pri teh zborovanjih je bilo 136 strokovnih in drugih času primernih predavanj. Nekatera društva so prirejala tudi lepo uspele koncerte, večinoma v prid „Učit. konviktu" in „Družbi sv. Cirila in Metoda".

Vobče je v delovanju posameznih „Zavezinih društev zabeležiti lep napredek vkljub temu, da so učiteljske gmotne razmere skrajno neugodne; vendar bi želeli pri nekaterih društvih nekoliko več življenja. Odborniki, ki ne morejo ali nočejo resno izvrševati prevzete naloge, naj rajši odstopijo in dajo prostora čilim močem, ki so vneti za napredek in razvoj naše organizacije. Delovanja posameznih društev ne bom podrobno navajal, ker je prinašal „Učit. Tovariš" itak redno poročila o tem in se vsak učitelj lahko prepriča o gibanju posameznih društev iz našega glasila.

„Zavezino" vodstvo je imelo v preteklem upravnem letu pet sej, upravni odbor pa dve, eno v Ljubljani, drugo tu v Mariboru. V teh sejah so se obravnavale vse važnejše zadeve, manj važne in nujne stvari pa je reševalo predsedništvo samo z naknadnim potrdilom vodstva, oziroma upravnega odbora.

Vložni zapisnik šteje do danes 753 opravilnih številk, ne vštevši posebne korespondence tajniške in blagajniške.

V raznih časopisih se je priobčila zahvala vsem osebam in korporacijam, ki so si pridobili zaslug, da se je XX. glavna skupščina „Zaveze" v Gorici tako lepo in dostojno izvršila.

C. kr. okrajno glavarstvo v Gorici je naznanilo z dopisom z dne 12. nov. 1908, štev. 290, da je došla z odlokom c. kr. notranjega ministrstva z dne 26. okt. 1908, štev. 8917, Najvišja zahvala na izrazu vdanosti, ki ga je „Zaveza" predložila povodom zadnje glavne skupščine Njegovemu Veličanstvu povodom proslave 60 letnice njegovega vladarstva.

E. Ganglov govor: „Šola in kmetiško vprašanje" in govor tovariša A. Peska: „Regulacija učiteljskih plač" je izdala „Zaveza" v brošuri, ki se je razposlala vsem učiteljskim društvom v razpečavanje med njihove člane. To brošuro smo vposlali v zmislu pri zadnji glavni skupščini sprejetih resolucij in predlogov vsem primorskim, kranjskim, štajerskim in koroškim slovenskim, oziroma hrvaškim deželnim in državnim poslancem s prošnjo, da naš položaj razmotrivajo in naše težnje ob primerni priliki podpirajo. Posamezna društva smo pozvali potom okrožnic, naj postavijo v smislu Ganglovega govora dotično vprašanje na dnevni red svojega zborovanja, se o tem posvetujejo in o svojih sklepih poročajo „Zavezi". Društva so se temu povabilu večinoma odzvala. Nekatera teh poročil so bila priobčena tudi v „Učit. Tovarišu", ki pričajo, kako resno se je učiteljstvo lotilo tega važnega in perečega vprašanja.

Tajnik avstrijske učiteljske zveze, tovariš Hajny iz Moravske, je prosil, da se mu sestavi peticija za izboljšanje učit. plač za Istro, ki naj se določijo enako uradniškim plačam XI. do VII. plačilnega razreda. Temu povabilu smo se drage volje odzvali in se je dotična peticija predložila istrskemu deželnemu zboru.

Ljubljanski občinski svet je ustanovil v spomin velikega pisatelja slovenskega šolstva in učiteljstva „Jana Lega mladinsko knjižnico" ter je razpisal za dobre mladinske spise dve častni nagradi po 300, oziroma 200 K. Ad hoc določeni presojevalni odsek je pripoznal prvo častno nagrado tov. Rapetu za njegovo povest „Dane", drugo pa tov. Juliju Slapšaku za njegov spis „Turki pred sv. Tilnom". „Zavezino" vodstvo je sklenilo, da prevzame ta spisa v svojo last in založbo in izplača tov. Rapetu po 20 K nagrade od tiskane pole s pogojem, da odstopi vse pravice do tega spisa „Zavezi". Obe povesti sta se dali v tisk vsaka v 2500 izvodih „Učit. tiskarni" in se je prepustilo tiskarni tudi vezanje knjig in njih razpečavanje, zakar prejme tiskarna običajnih 15% provizije.

Glede „Učiteljskega Tovariša" je „Zaveza" v veliki zadregi. Koncem decembra meseca 1908 je bilo v tiskarni dolga 6990 K. Razume se, da zahteva „Učiteljska tiskarna" poravnavo tega dolga. Sklenila je pa, da dovoli „Zavezi" znaten popust, in sicer bi plačala — ako bi poravnala svoj dolg do 31. januarja 1908 — samo 6000 K; ako bi pa dotlej te vsote ne plačala, pa zapade v plačilo ves stari dolg, torej 6990 K, ki se mora obrestovati po 6%. Obenem se je tudi določilo, da se morajo vse prihodnje številke „Učiteljskega Tovariša" tiskarni kurentno plačati.

Ni mi treba praviti, da „Zaveza" teh pogojev ni mogla izpolniti, ker je njeno gmotno stanje v skrajni meri neugodno. „Učit. Tov." je pač list, ki smemo biti nanj ponosni; toda kaj, ko imamo pri njem leto za letom deficit. Z navdušenjem se je bilo pri glavni skupščini v Postojni sklenilo, da bodi „Učit. Tovariš" tednik, a s samim trenotnim navdušenjem ni pomagano, ako nima list zadostnega števila naročnikov-plačnikov, Dolžnost vsakega učitelja in vsake učiteljice bi bila, da se naroči na to naše glasilo, a naročena je komaj tretjina „Zavezinega učiteljstva nanj. „Zaveza" je bila torej v velikih stiskah. Zato je vodstvo začasno sklenilo sledeče:

1. Dolg se zazdaj ne more poplačati.

2. Predsednik se pooblašča, da izposluje pri tiskarni vseeno znižanje dolga na 6000 K, ki se naj obrestuje vsaj po 5%.

3. Pri seji upravnega odbora, oziroma delegaciji je delati na to, da to pereče vprašanje korenito regulira, ker tako, kakor je dosedaj ni mogoče več nadaljevati.

4. Priloge v „Učit. Tov." je omejiti do skrajne meje.

Te sklepe je upravni odbor v svoji seji dne 7. aprila potrdil. Tudi „Učit. tiskarna" je omenjene pogoje sprejela in je torej ta zadeva saj zazdaj povoljno rešena.

Vodstvo šole „Družbe sv. Cirila in Metoda" na Muti je prosilo, da se ji prepuste brezplačno stari letniki „Zvončka". Enako prošnjo je vposlala tudi čitalnica v Hrastniku. Obema prošnjama se je — kolikor je bilo mogoče — ugodilo.

Upravniku „Učit. Tov." tov. Andr. Rapetu, se je dovolilo za uravnavo računskih knjig 30 K nagrade.

Banki „Slaviji" se je vposlal poziv, da nemudoma izplača drugo polovico provizije od učiteljskih zavarovanj.

Pri odkritju spominske plošče in spomenika nepozabnemu tovarišu Al. Strmšku je zastopal „Zavezo" upravni odbornik tov. Gnus.

Ustředni spolek jednot učiteljskih v kraljestvu Češkem je vložil na državno zbornico prošnjo, da se učiteljišča preosnujejo in razširijo v dosego višje izobrazbe učiteljstva na pet letnikov. To peticijo je podpirala tudi naša „Zaveza".

C. kr. deželna vlada je povabila „Zavezo", da se udeleži posvetovanja glede sestave komiteja za šolsko-higienični kongres, ki bo v Parizu leta 1910. Predsednik Jelenc je bil pri tem komiteju izvoljen za tajnika.

A. Rapetova knjiga „Dane" se je razposlala v 1000 izvodih šolskim vodstvom in posameznikom. Vezava stane od komada po 23 vin.

J. Slapšakova knjiga bo ilustrovana. Ilustracije bodo stale 100 K, zato pa odstopi pisatelj pristoječo mu pisateljsko nagrado polovico „Zavezi", drugo polovico pa „Učiteljskemu konviktu".

„Deutsch-österr. Lehrerbund" je povabil predsedništvo, naj se udeleži posvetovanja zaradi regulacije učit. plač. Ker je vabilo prepozno prišlo, se predsednik posvetovanja ni udeležil, pač pa je prosil, da se ga obvesti o sklepih, ki so se storili, kar se pa doslej še ni zgodilo.

A. Peskove predloge glede izboljšanja učiteljskih plač je „Zaveza" prejinslej vsekdar izvajala in ne pride ta zadeva z dnevnega reda, dokler ne bo ugodno rešena.

Drugače pa je z drugimi predlogi, ki so se stavili. Nepobitno dejstvo je, da imamo raznih društev že več kot dovolj. In kdo dela pri njih? Navadno vedno ene in iste osebe, ki so dostikrat tako preobložene s takim delom, da jim ne preostaja nikakega prostega časa, ali pa morajo eno ali drugo delo zanemarjati. Glede ustanovitve društva „Šola in dom" je bilo vodstvo mnenja, da nima za sedaj življenske moči in bi pri naših razmerah nikakor ne uspevalo. Niti toli potrebnega in zaželenega „Konvikta" ne moremo še oživotvoriti, dasi se zanj najintenzivneje dela že leta in leta. Ravno taka je tudi s predlogom glede ustanovitve „Pripravniškega doma". Takega društva bi učiteljstvo samo ne moglo vzdrževati, ker je pri sedanjem svojem slabem gmotnem stanju itak preobloženo z raznimi društvenimi in narodnim davkom. Na druge se pa — kakor znano — ne moremo mnogo zanašati. Zato je bilo vodstvo mnenja, da za zdaj ne kaže ustanavljati novih društev. Sicer je pa „Zaveza" drage volje pripravljena preskrbeti potrebna pravila in drugo potrebno, ako žele kje ustanoviti tako društvo.

Tovariš Pesek je predlagal tudi ustanovitev pomožnega sklada v podporo obolelim učiteljem in učiteljicam. Tudi tega predloga nismo mogli uresničiti, ker smo tudi glede tega vprašanja mnenja, da je neizvršljivo. Vsi dosedanji enaki poizkusi (n. pr. pri „Zvezi slov. gasilnih društev", pri „Društvu slov. učiteljic" itd.) so se izjalovili. To bi bil velik aparat, ki bi več stal, nego donašal. Ne dalo bi se kontrolirati, kdo je podpore bolj potreben, in po dosedanjih izkušnjah se pripetijo večkrat nelepe zlorabe. In kako bi bilo s prispevki? O tem bi lahko mnogo povedal iz svoje izkušnje tov. Fr. Trošt z Iga. Sicer je pa znano, da dobi vsaka učiteljica in vsak učitelj zaradi bolezni primerno denarno podporo od deželnega šolskega sveta.

„Učiteljsko društvo za Trst in okolico" je sprejelo predlog tovariša I. Vrščaja, naj „Zaveza" na kompetentnem mestu deluje nato, da se bosta v učiteljsko pokojnino všteli tudi dve provizorični službeni leti. Sicer je ta točka že davno v našem programu, kadar gre za regulacijo učiteljskih plač, vendar bomo še posebe porabili priliko, ko bo kaj upanja, da bo državni zbor redno zboroval, da izvršimo omenjeni predlog in še posebe opozorimo merodajne kroge, da se za-

Dalje v prilogi.

vzamejo za tako izpremembo drž. šolskega zakona.

Na današnji dan, ko zborujemo tukaj v Mariboru, se slavi v Krapini Gajeva slavnost. „Zaveza“ je poslala na to slavnost brzojavno pozdravilo.

Težak je položaj učiteljstva. Z vseh strani pritiskajo nanje sovražniki, ki mu hočejo moralno in materialno škodovati. Učiteljstvo mora delati na vse strani, da se ohrani. Zato je res žrtev, kar daje učiteljstvo za svoje organizacije — a da vse to žrtvuje sebi v korist, to mu je v zadoščenje.

Zato je pa lahko naša organizacija, ki je zgrajena na naših žrtvah, nam samim v ponos, kakor bodi sovražniku v dokaz, da ne bo nobeno nasilje razbilo naših vrst!

S to ponosno zavestjo stopajmo veselejši in pravičnejši bodočnosti nasproti! (Ploskanje.)

Predsednik: Otvarjam debato.

Tov. Dimnik: Kar se tiče društva v pomoč obolelim učiteljem in učiteljicam, nisem tega mnenja, kakor pravi poročilo. Predlagam, da se v okrilju „Zaveze“ ustanovi tak odsek in se naj vanj izvolijo tovariši: Križman, Gnus in Dimnik. (Sprejeto.)

Tov. Pulko kritikuje napade na učiteljstvo v knjigah Dr. sv. Mohorja. (Glej lanske „Večernice“.) Učiteljstvo naj vzame ta večna sramočenja na znanje in naj po tem uravna svoje ravnanja nasproti tej družbi. Podpira naj knjige, ki so šoli in učiteljstvu prijazne.

Tov. Strelec pravi, naj se vedno poudarja zahteva po izenačenju učit. plač z 11. do 8. činovnim razredom državnih uradnikov. Tak zakon so sklenili v Bukovini, in ta zakon je sedaj sankcioniran — torej je led prebit!

„Učiteljski Tovariš“.

Upravnik tov. Andrej Rapè poroča:

Letošnje moje poročilo bo krajše kakor je bilo lansko leto. Tudi upam, da ne bo debat o tej ali oni premembi našega stanovskega glasila, zakaj pohvaliti moram tovariše, da so se zbudili iz mrtvila in posegli v svoje žepe tako, da je danes gmotni položaj lista relativno dober. (Odobravanje.) Ako še ostali dolžniki posnemajo te, ki so se odzvali v letu 1908., potem bo upravništvo v prihodnjem letu lahko poročalo o dobičku ali vsaj ne o kakem primanjkljaju. (Dobro.) Mislim, če so eni, ki žive v isti mizeriji, kakor tisti, ki se ne zmenijo za svoje obveznosti napram „U. T.“, lahko poravnali svoje, takisto store v kratkem to tudi ti. Listovo upravništvo bi še od naročnikov imelo terjati skoro 6000 K (lansko leto okolo 13.000 K); neplačanih inseratov pa je bilo koncem leta okolo 4000 K. Vseh terjatev je skoro 10.000 K. Ako bi se poravnala vsa ta vsota, bi bil „Tovariš“ namah brez dolga v tiskarni, ki znaša danes, ko je preteklo že nad polovico leta 1909., okolo 6000 K, in bi imel še prebitka okolo 4000 K. Omeniti mi je še, da je veliko pripomogel k temu stanju ukrep, da izhaja „Tovariš“ kar največkrat mogoče brez priloge. Upam, da se strinjate tovariši s tem, zakaj če ima celo prilogo, stane to upravništvo vsak teden nad 100 K več.

List se tiska sedaj v 1400 izvodih in ima naročnikov na Kranjskem 511, na Štajerskem 376, na Primorskem in v Istri 230, na Koroškem 13, na Hrvaškem 11, na Češkem 13, v Bolgariji 1, v Srbiji 4, na Ogrskem 2, na Nižjeavstrijskem 19, v Galiciji 2, na Moravskem 5, v Bosni 3 in v Dalmaciji 3. (Skupaj 1191.) Med temi je seveda nekaj brezplačnih izvodov in v zameno. — Učiteljiščniki ljubljanski dobivajo po 100, v Mariboru po 10, v Kopru po 20 in v Celovcu po 5 brezplačnih izvodov. V poslovnem letu 1908. je priraslo skoro 200 naročnikov.

Končno še nekaj! Tovariše, ki so še na dolgu, vljudno prosim, naj poravnajo svoje obveznosti. Znamke za terjalna pisma stanejo. Morda bi ganilo tudi koga, če povem, da je terjanje upravništvu tako neljubo, da bi rajši držal klofuto kot pisal terjalno pismo. Tisti, ki sem jih terjal morda precej strogo, pa naj mi oproste; saj vedo, da sem storil samo svojo dolžnost.

Omenjam še, da bi prihodnje leto ne bilo poročilo tako ugodno, če se še ostali ne odzovejo, zakaj list je plačati za vsako številko in za vsa leta, torej se dolg vedno množi, če upravništvo nima denarja, da bi sproti pokrivalo stroške.

Poročilo se odobri, ko se še sprejme Peskov nasvet, da je tudi dolg lahko odplačevati potom socialnih odsekov.

Račun „Popotnika“ za leto 1908.

Upravnik tov. Fr. Luznar poda račun. (Glej med inserati.)

Račun „Zvončka“ za leto 1908.

Upravnik tov. L. Jelenc poda račun. (Glej med inserati.)

Račun „Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev“ v letu 1908.

Blagajnik tov. Fr. Luznar poda račun. (Glej med inserati.)

Razvije se debata. Vanjo posežejo tovariši: Toman, Fr. Brinar, Petrič, Črnagoj in Pulko. Naposled obvelja Črnagojev predlog: Vbodoče naj se prijavijo vsi računi 14 dni pred skupščino v „Učit. Tovarišu“, za skupščinarje pa se naj napravijo ponatiski.

Poročilo pregledovalcev računov in volitev novih.

V imenu pregledovalcev računov poroča tov. A, Germek (Trst), ki pravi, da so vsi računi in knjige v najlepšem redu. Predlaga absolutorij blagajniku in listom. (Sprejeto.)

Na predlog tov. Vilka Rusa se izvolijo dasedanji pregledovalci računov, ki so tovariši: Anton Germek, Ferdo Juvánec in Karel Kveder.

Določilo doneskov.

Blagajnik Fr. Luznar predlaga, da se plača tudi vnaprej od vsakega pravega člana po 1 K, od podpornih članov pa nič. — Na vprašanje tov. Rajšpa, za kake člane je smatrati prov. učitelje, odgovori predsednik, da za prave. Tov. Janko Toman govori po naročilu svojega okr. društva za znižanje članarine, takisto tov. Ivan Petrič tudi v imenu svojega društva. Pri glasovanju obvelja poročevalčev predlog.

Prihodnja skupščina.

Na predlog tov. A. Grmeka (Trst) sklene delegacija, da se vrši XXII. skupščina prihodnje leto meseca avgusta tikoma pred kongresom slovanskega učiteljstva v Krakovem.

Volitve.

Volitve vodstva — po novih pravilih za tri leta — se izvrše po listkih.

Pred volitvijo poroča predsednik, da dosedanji tajnik, tov. Dragotin Česnik, zaradi obilice drugih poslov ne more več sprejeti zopetne izvolitve. — Delegacija mu izreče zahvalo in priznanje za mnogoletno požrtvovalno in nesebično delovanje.

V vodstvo so voljeni: predsednik L. Jelenc (burno odobravanje in ovacija), tajnik Andrej Rapè, blagajnik Fran Luznar.

Volitve upravnih odbornikov se izvrše z vzklikom, in sicer so voljeni za Štajersko: Jos. Mešiček, Anton Gnus in Ignacij Šijanec; za Primorsko: Ignacij Križman, Anton Berginec in I. Sabadinova; za Kranjsko: Jakob Dimnik, Ivan Šega in Vilibald Rus.

Predlogi in nasveti.

Tov. E. Gangl poda poročilo o seji odbora „Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji“. Delegacija vzame poročilo z odobravanjem na znanje.

Isti govornik sporoči delegaciji resolucije, sprejete na abiturientskem sestanku abiturientov in abiturientk vseh slovenskih učiteljišč, ki se je vršil dne 1. avgusta 1909 v Mestnem domu v Ljubljani in kjer je Gangl zastopal „Zavezo“.

Resolucije se glase:

Učiteljski abiturienti, zbrani na sestanku dne 1. avgusta t. l. v Mestnem domu v Ljubljani,

1. so, pregledavši učiteljske organizacije, spoznali nujno potrebo, da „Zaveza avstr. jugosl. učit. dr.“ intenzivneje seznanja svoj naraščaj s težnjami stanu kakor organizacije same;

2. so uvideli nujno potrebo, da se okr. učiteljska društva pospešujejo v toliko, da se bodo redno prednašala mesečna predavanja, in sicer ne samo z ozirom na stanovska vprašanja, temveč na splošna življenska vprašanja, v kar naj „Zaveza“ posreduje za pridobitev predavateljev;

3. so spoznali nujno potrebo, da prične „Z. avstr. jsl. uč. dr.“ kar najodločneje delovati na to, da bo stik učiteljstva z učiteljiščniki v onih krajih, kjer so slov. učiteljišča, kar možno najtesnejši in da skrbi učiteljstvo tamošnjega kraja, da se prirejajo temu dijaštvu znanstvena predavanja, da se tako izpopolni šolska izobrazba, in seznani učiteljstvo z vsemi aktualnimi vprašanji življenja;

4. so razpravljali o razmerah na koprskem učiteljišču in so spoznali nujno potrebo, da se odpomore neznosnim razmeram in stanju koprskih učiteljiščnikov s tem, da se sedež učiteljišča nemudoma premesti iz Kopra v Gorico; t. j. moški oddelek, in to iz vzroka, da se razširi duševno obzorje in se mu da več prilike za izobrazbo, nego jo ima dosedaj. „Zavezo“ se pa naprosi, da ukrene vse potrebno v dosego teh smotrov.

Resolucije vzame delegacija z odobravanjem na znanje.

Tov. Pesek govori v smislu svojega članka v 32. štev. našega lista ter stavi predlog, da se pozivlja učiteljstvo, naj v 5 letih plača 60 K za obrambni sklad Družbe sv. Cirila in Metoda. (Sprejeto.)

Tov. Bertok govori o klerikalizmu v Istri ter izreka ogorčenje proti onim učiteljem, ki kažejo dvojno lice.

Predsednik zaključi zborovanje delegacije ob pol 8. uri zvečer.

Koncert.

Po delegacijskem zborovanju se je napolnil obširni restavracijski vrt v „Narodnem domu“ z domačimi in tujimi gosti, učiteljstvom in drugim občinstvom, ki je prihitelo na koncert „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“. O koncertu samem poročamo prihodnjič.

Sedeži v dvorani so bili do zadnjega razprodani nabralo se je tudi na galeriji in v dvorani na stojišču vse polno občinstva, tako da moremo reči, da je koncert tudi v tem oziru sijajno uspel. Po koncertu se je razvila v dvorani in na vrtu neprisiljena prijateljska zabava. V sijajno razsvetljeni veliki dvorani pa se je vrtel mladi svet ob zvokih mariborske veteranske godbe. Pohvalno je treba omeniti, da so na koncert poslasi vsi večji spodnještajerski kraji poleg učiteljstva še tudi druge zastopnike, da pokažejo tako važnemu činitelju kakor je učiteljstvo v narodnem, političkem in kulturnem življenju, svoje simpatije.

Glavno zborovanje.

Glavno zborovanje se je začelo dne 16. t. m. ob 10. dopoldne v veliki dvorani „Narodnega doma“, Navzočih je bilo 600 oseb. Veličasten, dvigajoč pogled po dvorani in galeriji: sami zavedni tovariši, same zavedne tovarišice, obdani z vencem odličnih svojih prijateljev.

Z mirno, imponujočo resnobo otvori predsednik L. Jelenc veličasten zbor. S prepričevalno besedo razvija svoje misli. Burno mu ploska skupščina.

Za Čehe govori Černý, za Poljake Nowak, za Moravane Hejný, za mariborsko Slovenec dr. Vl. Sernec, imenom izvrš. odbora narodne stranke na Štajerskem dr. Vekoslav Kukovec, imenom kranjske napr. stranke dr. G. Žerjav, pozdrave Rusov sporoča tov. Mohletova, za Zvezo nar. društev Pesek, za nar. radikalno dijaštvo cand. iur. Weixl.

Slavnostna referata sta imela dr. Pivko in Gangl, ki sta bila sprejeta z velikanskim aplavzom. Glavno zborovanje je trajalo do ene ure. — Po zborovanju je bil banket. O vsem tem poročamo prihodnjič natančneje.

Tovariši abiturienti!

Bliža se čas, ko boste prosili za učna mesta na Kranjskem. Vem, da marsikdo želi ostati v svoji domači deželi, dasiravno sliši dan na dan, kako slabo se godi učiteljstvu. Že dlje časa služim v tej kronovi, ki je na žalost cele države in „kjer bratoljublja so strti altarji“ in vsako leto se spominjam v tem času mladih tovarišev, ki silijo in prosijo za mesta, na katerih gotovo ne bodo srečni,

Od tedna do tedna pričakujem, da se oglasi kak starejši tovariš v našem listu in posvari mlade tovariše pred to deželo Liliputancev.

Ker ni glasu, vas tem potom svarim jaz in prosim: Ne na Kranjsko! Bojkotirajte to deželo, ki je po svojih ljudskih zastopnikih do največjih krivic sovražna šoli in učiteljstvu. Do našega dež. šol. sveta nima noben učitelj več zaupanja, tudi najčistejši ne! Ta oblast je zmožna storiti vse, da koga uniči in ne pozna ne cerkvenih ne državnih postav.

Učiteljstvo ji je politiški sovražnik, ki ga je treba vkljub Kristovim naukom in vkljub državnemu zakonu, da je vsak državljan lahko svobodnega političkega prepričanja, uničiti. — Tudi kdor čuti v sebi moč, da bo lahko vse to potrpel in se protivil krivicam, naj si le misli: Krivično in zahrbtno orožje premaga največjega junaka.

Povem vsem že naprej, da s temi ciganskimi plačami ne boste nikoli in nikjer izhajali. Kdor nima vsako leto od doma par stotakov, naj računa kar naprej z dolgovi. A ko boste uvideli, da se mučite zastonj in vam drugi še podirajo, kar vi zidate — potem ste z zadovoljnostjo in s srečo pri kraju.

Pojdite na Štajersko, Goriško ali tudi na Koroško, magari v Abesinijo ali kam drugam — le na Kranjsko ne! Naj vas ne motijo razne obljube ali upanje, da se razmere izboljšajo! Če se par let ne oglasi skoro noben prosilec za Kranjsko, potem se zna kaj izpremeniti, a dokler bodo videli, da dobivajo dosti krme, se bodo še veselili svojega nečloveškega delovanja. Le v nesrečo ne!

V vsakem drugem stanu boste imeli mirnejše življenje kot pri nas. Koliko učiteljiščnikov gre dandanes v druge stanove, n. pr. k vojakom, k pošti, železnici itd. Iščite si sreče kjerkoli, povsod jo boste našli prej kot v našem stanu; krive so vsega tega naše „krščanske“ razmere.

Radoveden sem in pazil bom, koliko odmeva bodo našle te dobromisleče vrstice. Če dosežejo svoj namen, jih bom vesel jaz in blagrovali jih boste tudi vi.

Podpisal bi se s polnim imenom, a vem, da bi me naš pravicoljubni dež. šol. svet nagradil za to s kako občutljivo kaznijo.

Dobroželeč tovariš.

Klerikalizem in šolstvo.

Da se pri nas za šolstvo prav nič ne stori, je že stara stvar. Glavna ovira temu je satanski klerikalizem. Le nekaj primerov: V nekem kraju je bilo vse prebivalstvo za to, da se zida prepotrebna šola. Kmalu nato pa je bilo v „Domoljubu“, da šole najmanj deset let še ni treba in da so stroški preogromni. Ljudstvo je takoj soglašalo s tem, ker je vedelo, da so „gospod božji poslanec“ to pisali. In ostalo je vse pri starem, zakaj „gospod so pisali“ in „božja beseda“ se mora poslušati.

Sploh kjer gre za razširjenje kake šole, imajo glavno besedo „gospodje“. Boje se namreč — pouka. Kakor naraste šola za en razred, je več ur veronauka — plače pa nič več. In to je hudo.

Pa tudi to je: Šola stane denar in lahko bi se „ofrom“ kaj poznalo. Kam gredo vsi ti „ofri“, se ne ve, ker ni nikjer kontrole. Vem za slučaj, ko je zmanjkalo nekaj precej cerkvenega denarja in župnik, ki je odšel od tam, ga je kar na tihem vrnil, ko se je prišlo na sled „primanjkljaju“. Vsi ljudje dotične fare vedo to — pa seveda o „gospodih“ se mora molčati.

Kako daleč smrdi gniloba naših ljudskošolskih razmer se vidi iz tega: V nekem zasedanju državnega zbora je poslanec Ignacij Žitnik na dolgo in široko govoril v zbornici o slovenskem vseučilišču v Ljubljani. Neki poslanec — Nemec — menda prav tam z Gor. Avstrijskega, pa je rekel vmes nekake tako: „Vi Slovenci, skrbite najprej za ljudsko šolstvo, potem šele govorite o vseučilišču“.

To je stalo tudi v „Slovencu“. Rekel bi še marsikaj k tem besedam — a vem, „kdor zaničuje se sam . . .“

Resnicoljub.

Razliti žolč.

Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi: Terseglavu se je razlil žolč! — Čital je Ganglove resolucije z naše skupščine v Mariboru, potem je pa napisal v „Slovencu“ v torek to-le grozovito reč, ki jo ponatiskujemo vsem pobožnim ljudem v pouk in zabavo: „Puščoba in žalost se te dni vlači po Mariboru — brez običajne